UWEKEZAJI NA USIMAMIZI WA RASILIMALI

DKT. CYRIL KOMBA
MS. BEATRICE KIMARO

YALIYOMO:

- Maana ya Uwekezaji
- Maana ya Usimamizi wa rasilimali
- Aina za Uwekezaji
- MRT SACCOS na Uwekezaji
- Umuhimu wa MRT SACCOS kufanya Uwekezaji na Usimamizi wa Rasilimali
- Hitimisho

MAANA YA UWEKEZAJI

- Uwekezaji ni njia ya kufanya Fedha zako kuzaa fedha zaidi.
- Ni shughuli ambazo zinaendeshwa kwaajili ya mradi/miradi ya uwekezaji kwa nia ya kutengeneza faida.
- Kuwekeza ni kuingiza fedha katika ununuzi wa mali ili kuzalisha faida katika siku zijazo.
- Ili UWEZE kuwa MWEKEZAJI unapaswa kuwa na s hughuli halali ya kiuchumi inayokuingizia KIPATO KWANZA halafu ndip o unaweza KUWEKEZA sehemu ya KIPATO chako amb acho kinaweza kutokana na Mshahara , Kufanya biashara, Ujasiriamali, kilimo, ufugaji, nyumba za biashara, usafirishaji nakadhalika kadhalika.

- Ili uweze kuwekeza unapaswa kuweka akiba sehemu ya mapato yako .

- Tunaweza kujifunza kutoka kwa wababilon a mbapo walitumia hekima ya kuweka akiba angalau asilimia (10%) ya mapato yao ya kil a mwezi kwa lengo la kuwekeza ifikapo mwanzoni mwa mwaka mpya
- Nidhamu hiyo ilifanya wengi wa wababilon kuwa matajiri na babilon kuwa jiji tajiri z aidi duniani kwa wakati ule na hasa sasa imebakia kuwa sheria muhimu ya fed ha inayomfanya mtu yeyote anayeitii kuwe za kutajirika.

Mwekezaji ni nani?

- Watu ambao huwekeza akiba zao kununua mali huitwa wawekezaji wa kibinafsi. Mtu yeyote anaweza kuwekeza, bila kujali anwani au kiwango cha mapato cha kila mwezi.
- Mwekezaji anaweza kuwa mtu binafsi au shirika.

Kuna makundi makuu Mawili ya Uwekezaji;

1. Uwekezaji wa Muda mfupi
2. Na Uwekezaji wa Muda mrefu

- Usimamizi wa rasilimali ni utaratibu wa kupanga, kuratibu, na kutenga watu, pesa na teknolojia kwa mradi au programu.
- Kimsingi, ni mchakato wa kutenga rasilimali ili kufikia thamani kubwa ya chama na mtu binafsi. Usimamizi mzuri wa rasilimali husababisha rasilimali zinazofaa kupatikana kwa wakati unaofaa kwa kazi inayofaa.

- **UWEKEZAJI HALISI (REAL INVESTMENTS)**

Unawekeza katika ununuzi wa mali isiyohamishika, ununuzi wa biashara zilizopo, ukarabati au ujenzi wa majengo mapya, usajili wa alama ya biashara au hati miliki, nk, yaani, mali yako husaidia kufadhili sekta halisi ya uchumi. ;

- **UWEKEZAJI WA KIFEDHA (FINANCIAL INVESTMENTS)**

Wakati fedha zinatumiwa kununua dhamana au vyombo vingine vya kifedha. Mfano amana za benki na ununuzi wa madini ya thamani katika bullion au sarafu zinajumuishwa katika uwekezaji wa kifedha;

UWEKEZAJI WA KUBAHATISHA (SPECULATIVE INVESTMENT)

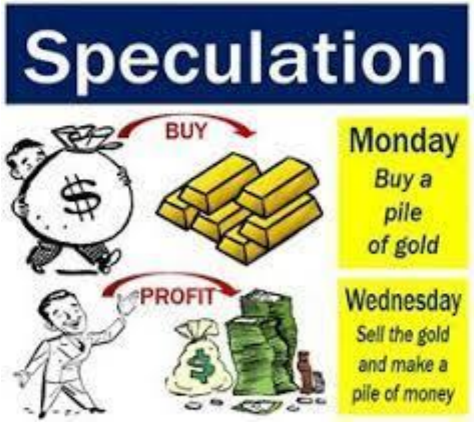

- Njia hii inajumuisha ununuzi wa mali ambazo thamani yake hubadilika kadri muda unavyopita.
- Kulingana na mkakati huo, fedha zinaweza kuwekezwa katika ununuzi wa hisa, hati fungani, fahirisi, mikataba ya bidhaa, sarafu za kigeni, sarafu za siri na ala nyinginezo kwa matarajio ya kuongeza bei ya mali katika siku zijazo.
- Mfano rahisi ni kwamba unahifadhi sehemu ya mshahara wako na kununua dola au euro.
- Wakati sarafu ya nchi inapungua, unaweza kupata vitengo zaidi vya sarafu ya kitaifa kwa kiasi kisichobadilika kwa dola.

Uwekezaji wa mitaji ya ubia (Venture capital investments)

- Njia hii hutumiwa mara nyingi na wawekezaji wakubwa kusaidia kampuni zinazoahidi katika hatua yao ya kuanza.
- Aina hii ya uwekezaji inaweza kuwa na faida sana au isiyofanikiwa, kulingana na mafanikio ya kuanza.
- Kwa mfano, CRDB na KCBL, pia mwaka 2000, SoftBank iliwekeza dola milioni 20 katika kampuni ya Alibaba.
- Mnamo 2014, uanzishaji ulienda kwa IPO, na bei ya hisa ya mfuko ilipanda hadi $ 74 bilioni. Pia kuna mifano ya matokeo kinyume yanayotokea.
- Mradi wa Theranos katika sekta ya matibabu ulivutia angalau dola milioni 500 katika fedha za uwekezaji na kisha kufilisika.

UWEKEZAJI WA KWINGINEKO(PORTIFOLIO INVESTMENTS)

- Ni seti ya mali ya kifedha inayomilikiwa na mwekezaji ambayo inaweza kujumuisha bondi, hisa, sarafu, pesa taslimu na mali sawia na bidhaa.
- Zaidi ya hayo, inahusu kundi la vitega uchumi ambalo mwekezaji hutumia ili kupata faida huku akihakikisha kuwa mtaji au mali zimehifadhiwa.

DSE
Creating Opportunities
DSE Hisa Kiganjani
Je wajua kwamba kiwango cha chini cha uwekezaji katika Soko la Hisa la DSM (DSE) ni Hisa 10 tu?
Na je, wajua kwamba unaweza kutumia simu yako ya kiganjani kufanya uwekezaji huu?
Pakua sasa application ya DSE Hisa Kiganjani kupitia Playstore au piga *152*00# kisha chagua
1. Malipo ya Serikali halafu
6. DSE (kufungua akaunti ya muwekezaji,kuuza na kununua Hisa)
GET IT ON Google Play
www.dse.co.tz

UWEKEZAJI WA KIAKILI/UWEKEZAJI WA RASILIMALI WATU (INTELLECTUAL/HUMAN RESOURCE INVESTMENTS).

- Ni aina ya uwekezaji ambao ni wa kiakili kwa watu wasomi ambao unalenga kupata wataalamu wenye fikra makini, watafiti, na ambao wanaweza kutafakari kuhusu ukweli wa jamii, na kupendekeza suluhu za changamoto zinazoikabili jamii husika.
- Taasisi yoyote ikiwemo SACCOS zinahitaji kuwekeza Mtaji wa kiakili kwani ni rasilimali muhimu sana kwenye biashara za kifedha ambao huusisha thamani ya maarifa ya mfanyakazi wa kampuni, ujuzi, mafunzo ya biashara, au taarifa yoyote ya umiliki ambayo inaweza kuipa kampuni faida ya kiushindani.

- Ni mali ya taasisi kwani ndiyo nyenzo ya habari ambayo kampuni inaweza kutumia ili kupata faida, kuvutia wateja, kuunda bidhaa mpya, kuboresha bidhaa zilizopo, au kuboresha biashara. Mfano: TEHAMA, Masoko, Mtaalamu wa Fedha, n.k
- Imegawanyika katika makundi makuu matatu ambayo ni watu, mahusiano, na muundo ulio thabiti ili kuwezesha wanachama na chama kufikia malengo yake

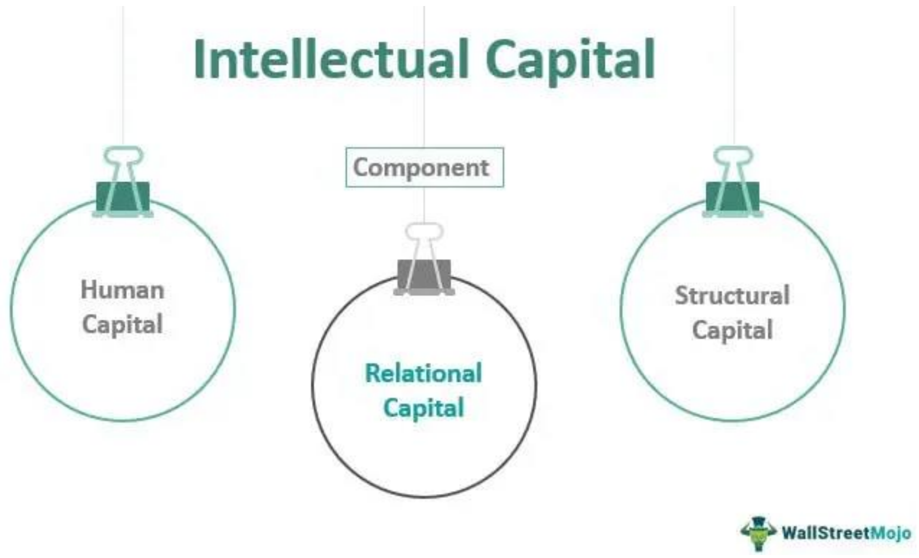

Uwekezaji na Usimamizi Rasilimali na MRT saccos LTD

- Chama kinafanya uwekezaji kwa kutumia Mtaji tete wa chama (Hisa za lazima za chama na Hisa za Hiari za wanachama).
- Uwekezaji sio jambo la haraka linaweza kuchukua muda lakini unalipa.

- Chama kinaweza kuwekeza kwenye maeneo mbalimbali kama vile kununua hati fungani za serekali (treasury Bonds), kwenye viwanja, majengo nk.

- **Kuweka mazingira rafiki na salama ya kuhifadhia fedha za wanachama.**

Kwa kuwa na jengo/ofisi zao wenyewe ambazo zitajengwa kwa nguvu ya wanachama wake kwa maslai ya wanachama, chama, jamii na Taifa kwa ujumla.

MRT SACCOS LTD

Umuhimu wa MRT SACCOS kufanya Uwekezaji na Usimamizi wa Rasilimali

1. INASAIDIA UKUAJI WA MTAJI WA WANACHAMA NA CHAMA (CAPITAL GAIN).

- Kuuza hisa kwa zaidi ya uliyolipia inajulikana kama Capital Gain.
- Hii hutokea wakati mtu anapata ongezeko kubwa la bei za hisa na ni mojawapo ya malengo ya muda mrefu ya kuwekeza katika hisa.

2. GAWIO (DIVIDENDS)

- Gawio ni zawadi ya pesa taslimu inayotolewa kwa wanahisa kama sehemu ya faida inayopatikana na kampuni kila mwisho wa mwaka wa fedha.
- Kadiri idadi ya hisa inavyokuwa kubwa, ndivyo mtu anapokea pesa nyingi zaidi.

3. CHAMA KINA KUWA NA UKWASI (LIQUID)

- Kwa asili, hisa ambazo zimeorodheshwa ni bidhaa ya kioevu sana na inaweza kununuliwa na kuuzwa haraka juu ya jukwaa la kubadilishana.
- Hakuna usumbufu wa kuhusisha wakala au uhamisho na kwa gharama ya chini ikilinganishwa na bidhaa zingine za kifedha.
- Uuzaji kwa kubadilishana pia huruhusu mtu kuuza sehemu ya vifurushi vya hisa zaidi ya kukomboa kura nzima.

4. FAIDA ZA WANAHISA (SHAREHOLDER BENEFITS)

- Hizi ni faida za moja kwa moja ambazo anazipata mwanachama na mmiliki wa chama cha ushirika ikiwa ni pamoja na elimu na mafunzo, connection na wadau mbalimbali, taarifa, burudani, ukarimu na huduma za kifedha hutoa punguzo la hali ya juu kwa wanahisa wanaponunua bidhaa au huduma kutoka kwa chama cha ushirika.
- Walakini katika hali nyingi, hisa nyingi zinahitaji kumilikiwa ili kustahiki faida kama hizo.

5. USTAHIMILIVU WA KIUCHUMI/KIFEDHA (FINANCIAL/ECONOMIC STABILITY)

- Chama ambacho kinasimamia mtiririko wake wa pesa kwa njia ifaavyo hudumisha malipo ya mgao thabiti au yanayokua. Uthabiti wa biashara na ukuaji wa mapato mara nyingi husababisha bei ya juu ya hisa baada ya muda.
- Halikadhalika inasaidia sana chama kuwa na utulivu wa kiuchumi, na kijamii.

HITIMISHO

- Uwekezaji wa chama cha ushirika unamtegemea zaidi mwanachama kwa kuweka akiba za kutosha na kuwa wabunifu zaidi katika kutoa bidhaa na huduma stahiki ili kujipatia mtaji wa kutosha itakayo iwezesha chama kufanya uwekezaji wa muda mfupi na muda mrefu.
- Hali kadhalika msisitizo uwekwe kwenye maarifa ya uwekezaji, watu wajifunze, na hili ni kwa wote; wanachama, wastaafu na watendaji.
- Pia wanachama na chama kinapaswa kuwa na mipango na mikakati ya mahususi kwaaji ya uwekezaji kwa manufaa ya sasa na ya baadae.

ASANTENI SANA KWA KUTUSIKILIZA

MUNGU AWABARIKI SAANA……..!!!

BEATRICE KIMARO
0692630203

DR. CYRIL KOMBA
0784462653/0715462653